

כי ובה"י אין ויש דח"ב לא שייך ענין שמתעלים ומסתתר כי להיותם בבחי' עילה ועליל כו' ומובן דבחי' האין של ויש האמיתי הוא למעלה מבחי' גילוי ממש, שהרי דבוק וסבל במקורו וכלא ממש כי, אמנם בחי' ואין של היש הנברא הרי הוא בא בגילוי שמוצוה כי אלא שמתעלם ומסתתר מריש, ואם שג"כ אינו מאיר בגילוי כה"ש, היינו שאופן ההתהוות הוא דוקא כשמתגבר להיות מובדל ממנו כה"ש, היינו בגילוי לא היה מצאיות ההתהוות היש כ"א דוקא ע"י שמובדל ממנו כי, אבל מפל מקום הרי הוא בחי' גילוי שנעשה מקור להנברא כי, משא"כ בחי' אין של היש האמיתי הוא למעלה מבחי' גילוי להיות מקור כי.

והמשל ע"י להבין ב' בחי' אין הנ"ל מכוון במ"א כמו ער"ם המעיינות הנובעים מההוהם שמתחל לאין והולכים דרך עובי האין בתחלים שבים, המעיינות הם רקים מאד שאינם בערך לגבי התהוהם כלל, והתהוהם שהוא קיבוצ ממי שעומדים בתוהוה נק' יש, והמשכה זו שמהתהוהם להמעיינות הנובעים ממנו הרי זה מיש לאין, שהתהוהם הוא יש אמיתי לגבי המעיינות המעיינות הוא כאין שלא חשיב לגבי עצם התהוהם כי, והנה המעיינות הנושבים מהתהוהם הרי הם סתומין ונעלמים בעפר האין ואח"כ כשנובעים ונקצעים עפר האין ה"ה מחולל להגלות ונעשה ממנו התהוהם הנזה, שזהו מאין ליש דהמעיינות הוא כאין נגד החוכות הנזה וכשרואין נביעת המעיינות אינו מושג כלל אדי יהוהוה ממנו נהר רחב כי (וענין העלים והסתר המהוה מהמתהוהוה לא יש במשל כני"ל דענין ההתהוה יש מאין לא נמצא בנבראים כו'), ועוד משל מזה הצומח שבארץ, דעצם כה הצומח הוא כה היולי כללי לכל מיני צמיחה כי, ולהיות שהוא כה היולי עצמי הרי אינו מחלש בעצמו להצמיח כ"א הארה ממנו הוא שהמאיר להחליש בארץ שממנו הצמיח כל מיני צמח כו', אמנם מובן שכשם שכה הצומח עצמו הוא כה כללי לכל מיני צמחים כן הארה הארץ המאיר ממנו הוא גם כן כללי לכל דבר צמח היינו כללות הכח להצמיח כי, אבל אינו בבחי' החתולקות לכחות פרטים כלל כ"א בכלל לכל, שהרי הארץ הוא מציין המאור כי, אבל מ"מ הוא רק אור כה הצומח ולא כה הצומח עצמו, ולכן נק' אין שהוא בחי' הארה ולא עצמי וכלא חשיב לגבי העצם כי, ולהיות שהוא בחי' הארה לכל הגם שהוא בחי' אור כללי ולמעלה מבחי' החתולקות בעצמו כי מ"מ מתפשטים ממנו אורות פרטים שמתחלקים להיות מקורים לצמחים פרטים כו', וכנאי גוונא במשל אור חיות הנפש, דעצם הנפש הוא למעלה מבחי' חיות להחיות הנגיף, כ"א הארה הנפש הוא שמאיר מהנפש לחיותו כי, אלא שהארת הנפש הוא אור כללי עדיין (והיינו בחי' עצם האור כי) ולמעלה עדיין מהחתולקות כחות פרטים כו', כמ"ש במ"א באורד, ומבחי' האור הכללי מתפשטים בחי' אורות וחות פרטים המתבלטים באברי הגוף כי (ועמ"ש בספר של בנינוים פנ"א ושם הוא עיקרה ושרישה של המשכה זו בבחי' גילוי הארץ והחיות של הנשמה כולה ומשם מתפשטת הארה כי), והארץ כללי הוא האין של היש דנפש שנק', יש אמיתי והתפשטות האור

להמשיך בחי' תוספות אורות בבחי' שמו הגדול כי, ותינו ע"י קריאה דתורה, שיע"י קורא וממשיך בחי' א"ס עצמותו ומתהוה כי, ובמ"א מברא פ"י והייתם קודשים לאלקים, להמשיך אותו ית' שית'י בבחי' קודש, כי א"ס עצמותו ומתהוה אנו בגדר שם קודש ג"כ, דשם קודש שייך לומר ג"כ, כשיש איות גילוי אור עכ"ס אז שייך לומר שהוא בבחי' קודש, אבל מה שלמעלה מבחי' גילוי לגמרי אינו שייך לומר שהוא בבחי' קודש ג"כ כי, וכידוע בענין טוב כל עלמין וממלא כל עלמין, שהו ג"כ ב' המדרגות דקב"ה ושכונתו, וממלא כל עלמין הוא בחי' שכונתו שמאיר ומחלש בפנימיות בעולמות בגילוי כי, וטוב כל עלמין הוא מה שקודש ומוכח מעולמות שאינו מאיר בגילוי כי, מ"מ הרי גם טוב כל עלמין יש לו אמת שייכות לעולמות, עד שבערך לומר שהוא בבחי' טוב לגבי עלמות כי, אבל בחי' עצמות אור א"ס אינו בגדר בחי' טוב כל עלמין ג"כ כי, כמ"ש במ"א, כמ"כ יוכו גם בבחי' עצמות אור א"ס כי המדרגות דקב"ה ושכונתו, דבחי' מל' דא"ס נק' שכונתו, להיות שכללות הגילוי בעצמותו, הוא כשכיל שיאיר בעולמות, ומשן אח"כ הארה ממנו בעולמות ע"י חק כי כני"ל, ובחי' העצמות שלמעלה מבחי' מליכות הארץ דא"ס נק' קודש להיותו למעלה מבחי' גילוי אור והשייך אל העולמות ממש כי, מ"מ הוכרח לומר שהוא ג"כ בחי' גילוי אור לכל שאין ערוך לגבי העצמות ממש שלמעלה מגדר גילוי לגמרי, עד שאין שליך לומר על זה קודש גם כן כי.

והענין דהנה נחבא לעיל שיש בבחי' הגילוי אור דא"ס ב' מדרגות, הא' בחי' האור כמו שהוא לעצמו, והב' כמו שהוא שייך אל העולמות, והכל בעצמותו כי, ומי לעצמו היינו שהאור אינו בגדר שייכות אל העולמות עדיין, דבחי' ה"ה הנ"ל הרי יש לה שייכות עכ"ס לעולמות כני"ל, והריא שהרי בארץ ה' העולמות כו' כני"ל, משא"כ בחי' האור כמו שהוא שאינו בגדר שייכות לעולמות נקרא לעצמו שהוא בחי' האור כמו שהוא שאינו בגדר שייכות לעולמות האור, דעצם הארץ אינו בגדר שייכות אל העולמות והוה בחי' האור כמו שהוא לעצמו, והתפשטות האור הוא בחי' האור השייך אל העולמות כי, ואפשר יש לומר שהם ב' בחי' שבארץ, וכידוע בענין ה"ה מדר"י יש ואין ויש, שהן נחלקים ל"ד יש ואין ויש, דאי אפשר להיות התהוות יש מיש אם לא ע"י אין באמצע, אלא שהאין נחלק לשנים, הא' בחי' אין של היש האמיתי שהוא בחי' הארה יש אמיתי וכלא ואם חשיבא לגבי בחי' היש כי, והוא כשל היש ממש לגבי היש האמיתי ובחי' אפיסת המציאות כי, הנה בחי' אין של היש הנברא שנעשה מקור ליש נק', אין על שם שאינו מושג בהנברא להיות דהתהוותו ממנו הוא בדרך העלים והסתר הבורא מהנברא כי (ויש לומר גם בבחי' אין ה"ה שנק' אין להיותו בבחי' אור רוחני שאינו בבחי' תפיסא עדיין משא"כ היש הוא בבחי' תפיסת מציאות ממש כי, וכמו בבחי' תפסת ובינת שנק' אין ויש

שכינה כ"י) משא"כ בח"י עצמות שלמעלה מגדר גילוי אור לגמרי אינו שייך לומר על זה קדוש גם כן מאחר שאינו בח"י המשכה וגילוי כלל כ"י. ולע"ז י"ל דיש עוד מדריונות בקדושו גם למעלה מבחי' גילוי בעצמו כ"י, והענין דהנה ידוע דכל אור מראשית החלולו עד הכלית גילוי יש בו ג' מדריונות בכלל, וא"י מאור כמו שבא בגילוי ממש, דה"י המשכה וא"י בבחי' כלל עדיין והיינו כמו שהוא בהעלם עדיין, וה"י עצם הכח והאור ההוא קודם שנמשך ממנו גם האור הכללי והעלם הנ"ל כ"י, ויובן זה ע"י-ג' בכחות הנפש שבכל אחד אחד יש בו ג' מדריונות הנ"ל, וכמו בכח השכל והחכמה הנה גילוי כח החכמה הוא מה שמשכיל ומתחכם בכל דבר החמה ושכל, וכמו כשנופל לו איונה המצאה וטברא חדשה בראשית גילוי, בברייתא וסקידת השכל שכבר נמצא כאן גילוי אור ממש שהנברק המבריק הרי הוא גילוי אור ממש אלא שהוא בח"י נקודה כללית עדיין, ובא אחר כך לירי השנה והכנה באור רחוב כמות הכינה כ"י, והנה גילוי אור השכל הנ"ל הרי הוא בא מהעלם אל הגילוי מהכח המשכיל שבנפש, וכמו שמרגיש האדם כשנופל לו דבר המצאה חדשה שכא הגילוי אור מאיזה כח שלמעלה ממנו מהעלם אל הגילוי, והיינו מהכח המשכיל כ"י, ולכן בכ"י להמציא איוה שכל צריך להעלות כלי שכלו למקור השכל לעורר את כח המשכיל שיומשך ממנו גילוי אור השכל כ"י, והנה כח המשכיל הוא כח הירלי על כל מיני שכל שיוכל להתגלות אבל אין בו מציאת שכל ממש, וכידוע שכל הירלי הוא פשוט ומשולל מציאות הגילויים שלו, וכמ"ש. הרמב"ם והרמב"ן על אש היסודי שהוא חשוד ר"ל שאינו אור, שאם ה"י איוה מציאות אור אפילו א"א, מקור על כל מיני אור המתגלים כ"י (ואם נאמר שמפני שהמדריגה היותר עליונה כוללת את מה שלמטה ממנו ולכן יהיו הגילויים ממנו (א"י) שהוא בצדור פרטי) שכולל כולם כ"י, אי"כ לפי זה לא ה"י אפשר להיות גילוי אור החחול אם לא שיתגלה גילוי אור העליון קודם, וא"י רואין שאינו כן שיכול להיות גילוי אור החחולו בלי גילוי אור עליון, וכמו בשכל שישכיל בשכל החחול דאש כן הוא בכח הירלי דשכל שהוא פשוט ומושלל מציאות השכל כ"י, ומכל מקום הרי רק בח"י המשכה וגילוי ממש השל העצמי, והיינו דתח' המשכיל אינו עצמות כח ותכונה הכלולה בנפש כ"י, המשכה לבד מהכח העצמי וכליל עצמותו כח ותכונה הכלולה וממנו נמשכים בגילוי, שהרי אנו רואין שכל גילויי השכל חלויים בסוב וה"י הירלי דוקא שיש מי שמשכיל היטב בכל דבר חכמה שולמד שמברנה והיטב וישיכיל בה השכלות המצאות חדשות וכו', ויש מי שאינו משכיל מאומה וגם אם מייגע את עצמו להשיג איוה שכל אין לו קיום כ"י לא ישיג היטב, והיינו מפני שיש לו חסרון בכח הירלי שלו, וזה שמשכיל היטב הוא מפני שלמות כח הירלי כ"י, ואם נאמר שהכח הירלי הוא עצמות כח החכמה הרי אינו שייך בו חסרון כלל, וכידוע דכל עצם הוא

שכא כותחלקות אורות פורטים הוא האין של היש דהנוד כ"י (ועמ"ש ברי"ה וכתב ר"י פמ"ה ד"ב בח"י אין הם בח"י מקיף הקרוב ומקיף הרחוק, והאין של היש הנברא הוא ג"כ בח"י מקיף על הנברא כ"י, שהרי הוא מתעלם ומסתתר ממנו כ"י אלא שהוא בח"י מקיף הקרוב שה"ה שורף לוחות ולוחיותו כ"י, והאין של היש האמיתי הנה שהוא סתום ונעלם כ"י כנ"ל מי"מ הרי הוא ג"כ בח"י מקיף כ"י כל דבר שאינו מתגלה בגילוי הרי הוא נעשה בח"י מקיף, שאם לא יאיר כלל למה הוא נק' הארת היש מאחר שאינו מאיר כלל, אלא שנק' הארת יש האמיתי על שם שיוצא לאור מבחי' יש האמיתי, דהייש האמיתי הוא בח"י העלם העצמי שאינו בח"י גילוי כלל והאין הוא שמתאיר מתיש האמיתי להאיר כ"י, רק מפני שהוא בח"י אור כללי ועצמי כ"י כנ"ל אי אפשר להיות ההתהוות ממנו הרי הוא בח"י מקיף ורודגמא מ"י בח"י אין תנ"ל י"ל גם בח"י אוא"ס שלפני הצמצום שהוא המוצע בין בח"י יש האמיתי ועצמות א"ס לויש העולמות דברכי שיחתוהו בעצמות א"ס מציאות עולמות וזו ע"י האור דא"ס כ"י (וכמו א"י בעולמות המורטים שהוא ממוצע בין המאציל לנבראים כ"י דעיקר הכולנה מה שיעלה בראות באור א"ס עצמות המאציל כ"י הוא שה"י נבראים בח"י יש דוקא כ"י, וכברו שיהיוהו הנבראים זהו ע"י הממוצע בעלם המאציל כ"י כמ"ש במ"א, וכמו"כ הוא באצילות דללות שהוא בח"י ממוצע כ"י) ויש בראור ב' מדריונות, ות"י בח"י האור כשהוא לעצמו חיינו בח"י נארת יש האמיתי ועצמות א"ס ונק' אין לגבי היש האמיתי מפני שהוא הארה בלבד וכלא חשיב לגבי העצמות כ"י, ומ"מ הוא מעין המאור ממש, שגם שהוא הארה הוא בח"י אור כללי ועצמי כ"י על שאינו בנדר מקור למקור לעולמות כלל כ"י, ובח"י הנה"י אין של היש העולמות, חיינו בח"י גילוי האור בעצמותו לצורך העולמות שע"י הצמצום נהנהו העולמות מאור זה כ"י (והיינו כמו שנתבאר לעיל ב' בח"י דסתורו עילאה וסתורו תחתה, דסתורו התאה הוא בח"י מלכות דא"ס כמו שהוא לאור הצמצום לפי אופן העולמות וסתורו עילאה בח"י מלכות דא"ס שלפני הצמצום שהוא לפי אופן העצמות כ"י, כמו כן י"ל שלגבי עצמותו הם ב' בח"י הנ"ל בהא"ס שלפני הצמצום כ"י.) והנה בח"י האין של היש האמיתי הנ"ל זהו בח"י קודש באור א"ס עצמותו ומהותו, שהרי בח"י אין שיהא הארה לכלא חשיב כ"י, אלא העצמות ויאנו בערכם להיות אשיל בבח"י מקור למקור ממיני גילוי העצם העצמי החצ"ם (וכנ"ל במשל דתח' הצומח ואור החיות הנפש דגילוי האור הוא בח"י אור כללי כמו העצם והוא למעלה מהחלקות כ"י, ולמעלה מבחי' עצמות אור א"ס יובן מזה שהוא הוא לפי אופן העצם ואינו בעוד העולמות כלל כ"י.) ולכן נק' בח"י זו קודש לחיות שהוא בח"י המשכה וגילוי בעצמות לכן שייך ע"ז שם קודש דחיינו שהוא קודש ומעובד עדיין מגדר עולמות לגמרי כ"י (ובח"י התפשטות האור הוא בח"י מקור למקור החיים כ"י, ולכן נק'

לאחרות, כמו ששכנן מסוגל להתחכם במלאכת הארייגה והרקיעמה דוקא ומלאכה זו יכול להתחכם בתוכחות והמצאות פועליות עד שיעשה את המלאכה על צד היתר טוב ולהתבליחה ועל כוונת יודע ממש, ובמלאכה אחרת כמו בחרשין ובציריין או בבנין כלים אינו יודע מאומה גם שמיצע אצל כי אין שכלו בטבע מסוגל לזה כלל. ויש שכל שטבעו להתחכם בחרשין ובציריין ובבנין כי ולא בארייגה ורקיעמה גם שמיצע את עצמו אין שכלו בטבעו מקבל אומנות זו. ויש שמתחכם במלאכת הכתיבה ולא במלאכת חרשין ויש להיפך כי. וכן יש מי ששכלו מתחכם במילי דעלמא ולא בדברי תורה כלל ויש להיפך שבדברי תורה מתחכם ביותר ובמילי דעלמא הוא שומע נמור. ועדיין יש חילוקים רבים באופני החכמה שיש שבחכמה זו הוא חכם גדול ובאחרת אינו מתחכם ואינו יודעה כלל, והו מתחכם בחכמה זו דוקא ויש אדם שהוא מושלם דוריינו שמתחכם בכל דבר החכמה שלומד ועוסק בה, כמו שהוא חכם גדול בר"ת וישכיל ומציא המצאות גדולות, ובחכמה אלקות החכמה הטבעית וכן בחכמה דעסי, בשירי ובכתיבה ובמלאכה חרשין מופני הזריגה ורקיעמה כי, ובכא"א ימצא המצאות השכליות כי. והנה לכאורה צ"ל שיש כח שכל מיוחד לכל דבר החכמה ושל כל אומנות בפרט, והו הטעם מה שזו משכיל בחכמת ארייגה וחרשין ולא במלאכת החרשין מפני שנומצא בו החכמה השכל לארייגה וכן השכל השייך למלאכת החרשין חסר אצלו כי, וכמו כן בכל אומנות בפרט יש כח שכל מיוחד בפרט לכל אומנות פרטית, שזה טבעו באומנות זו הוה באחרת כי, והיינו שחכ השכל נחלק לחמה חלקים שיש בה השכל שמונו התחכמה וארייגה ויש בה השכל שמונו התחכמות החרשים ויש בה השכל שמונו התחכמות הכתיבה כי וכן כוללם, וכפי כח השכלים שנומצאים אצלו כן הוא מתחכם בפרט זה ודוקא כי, ופי שהוא מושלם והכם בכל התחמות הנ"ל היינו לפי שיש בשכלו כמה מיני מהות כח שכליים הרבה על כל התחמות הנ"ל כי. אמנם באמת אין הענין כן, שדורי מי שהוא אומן רק באחת המלאכות יש לו כח השכל בשלמותו כמו שיש לאיש המשולם, וכן האיש המושלם בשעה שאינו עוסק בחכמה כלל הרי כח שכלו שזו ממש לכה שכל זולתו שאינו אומן רק בא" או שאינו אומן כלל כי, ועוד שאם נאמר שיש כחות שכליים מוכדלים זה מזה כח מיוחד למלאכת ארייגה וכח מיוחד למלאכת הכתיבה כי והם נבדלים במהותם שאינו דומה מהות כח השכל של מלאכת ארייגה לכה שכל שלמלאכה אחרת עד שזה מקור למלאכה זו דוקא ולא לאחרת כלל הוה כי, וא"כ הרי האיש המושלם בכל המלאכות והתחמות הרי צריך להרגיש בנפשו המשכות שונות למלאכות החכמות שונות, שנומשך כח שכל מיוחד למלאכה ארייגה בשעה שהוא אורג והשעה שכותב נמשך כח מיוחד לחכמה הכתיבה ומדומה, והאמת אינו מרגיש רק המשכת כח ומהות שכל אחד בין לאורג ובין לככות כי, והיינו לפי שבאמת כח השכל למלאכה הכתיבה הוא עצמו אותו כח השכל שמתחכם בו בתכונה, וכולם נמשכים ממקום אחד מכל הוא אותו כח השכל שמתחכם בו בתכונה, והוא כח היולי על כל מיני תפניות המשכיל כי, דהכח המשכיל הוא כח היולי על כל מיני תפניות ושכליות

כח שלם בלי שום גרעון כלל, ובהו שאנו רואין שיוכל להיות איוה חסרון כח ההיולי מוכן שאנו עצמי כי (וגם מזה שגילויי התשכלות מכל המשכיל באים בדרך גילויי מהותהעלם וכמו שמרגיש האדם בעת שנוסע לו ההמצאה החדשה שיש מקור שמשם נמשך ונפעל לו ההמצאה כי ככ"ל, מוכן מזה שחכ המשכיל היינו הוה היולי אינו כח עצמי ממש שאם הרי עצמי הרי אין ההמשכה ממנו בדרך גילויי מהותהעלם שהוה כענין עיליה ועל"ל, ואין העצם עיליה להגילויים הבאים ממנו כי"א הוא סיבה לחם שמסיבתו נמצאים ממילא כי, וכמיש"ח, אלא שהוכח המשכיל הוא המשכה לכל מכלו עצם החכמה שבכונשם וכולל בעצמו כל מה שתוגלה ממנו, אלא שהתחכלות הוא בתחלים ואינם במציאות שכל ממש מפני שכללות המשכה הוה המשכיל הוא המשכה געלמת עדיין ונקי, שכל הנעלם מכל רעיון או שכל מופלא כי שכן הוא הגילויי מהוה העצמי שחחלה נמשך בחי' המשכה געלמת ומן ההעלם נמשך אח"כ גילויי השכל בחי' המשכה געלמת והוא שופלא געשה אלף לשון אולפנא ולימוד השכל בחי' ולהיות שגם כח המשכיל הוא מה שבה בחי' המשכה מכל החכמה העצמי הרי בהכרח שיש בו ג"כ צירי נעלם באיזה אופן נמשך, ומאחר שיש צירי באופן המשכות אי"כ הרי הוא באיזה אופן נמשך, והגם שהוא פשוט משכיל הגילויי היינו שאינו במציאות שכל הגילויי ממש, אבל מ"מ הרי הוא באיזה מציאות וענין שכלי כי, ועל דרך מה שכתוב במ"א בענין תהו שאינו מציאות ממש רק שיצא שבא לכלל אינו מציאות שכלי אף שאינו שכל עדיין כי, וממילא שייך לומר עילי שהוא כלל שכולל כל מיני שכלים, דמאחר שהוא מציאות הרי הוא כלל בתוכו בתחלים כל מה שאפשר להתגלות כי, ולפי אופן המשכותו כן הוא אופן גילויי בשכל הגילויי, והוה שזו משכיל היסב בכל דבר החכמה שילמדו ויעסוק והוה לא ישיכיל מאומה שזו חלוי באופן ההמשכה געלמת שבהו חכ ההיולי טוב ובהו יש חסרון באופן המשכותו (ולכאורה הרי צריך להיות בכל אחד ואחד הגילויי באופן השלמות כפי אופן העצם הרי צריך דהו חלוי הוהות ואפשר חלוי זה בקידוש ארי"א כי, דחקביה נתן בו נשמה ולפעמים יכול להיות נמשך נשמה נבחה ביוחד פוחתי ערך אבל גילויי הנשמה חלוי בקידוש ארי"א כי, ויש"ל דכל ציור הרי הוא לכוש וכמו ענין חכ"ל כי כמ"ש במ"א והלכשיים נותנים ארי"א כי), ולכן אנו רואין ענין כמה ריעות שונות באופני תפניות בני אדם, כמו שיש מי שהוא חכם במלאכה הארייגה והרקיעים כי, ויש חכם במלאכת חרשין עץ וברזל בצירויים נאים כי, ויש כמה מיני תפניות בשכל עשי' כמו לכנות בנין ולעשות כלים כי, ויש חכמה ושלם כבתב ולשוון כמו לכתוב ביוסי והידור ובצרות הלשוון, ויש שכל בקול כמו חכמת הנגינה ומחויקא כי, ויש שכל החכמה טבעית בהרכבה והפרדה דכל הדברים הנגינים והעשירים על פני האדמה כי, ולפעליה מזה כמו חכמת התכונה והרשואה והחשבות שהוה למעלה מעשי' כי, עד שכלים תובדלים שנובדלים מכל חומר וגשם הריע חכמת אלקות כי, והנה אנו רואין בטבע בני אדם שיש מי ששכנן מסוגל לחכמה ומלאכה זו דוקא ולא

ככל אחד ואחד לפי אופן המשכה כח המשכיל שלי באופן כזה הרי הוא מתחכם באמונתו או בהכמות כשילמד ויעסוק בהם כ"ל כנ"ל, ואם כח החכמה העצמי ה"י בבחי' המשכה הרי ה"י בא בגילוי, וא"כ הרי ה"י צריך להיות כל א"י שלם ככל המניח החכמה, ואזן ראוי שמי שאינו מסוגל לאיזה חכמה או מלאכה הרי גם כשמייצג עצמו לא יבין ולא ישכיל בה כ"ל כנ"ל (אף שאינו מושלל ממה לגמרי כ"ל כנ"ל) אלא בהכרח לומר דעצם כח החכמה אינו בבחי' גילוי כלל כי אם נטוע ומשרש בעצם הנפש ומיוחד בו בתכלית עד שהוא כמו העצם שאינו בגדר גילוי כלל כ"ל, וממילא אינו שייך לקרותו מקור לגילוי מאחר שאינו בגדר המשכה דמקור הוא מ"כ כשגומשך להיות מקור ולפעול איהו גילוי, וכמו עניין הוא מקור לגוף, שהמפעיל הוא שבא בהמשכה ונעשה ממנו גוף, וכן כל מקור הוא בא בהמשכה ודקא ואז הרי הוא נעשה מקור להמציא הדבר שבא ממקורו. כ"ל אבל העצם שאינו בגדר המשכה כלל ממילא אינו בגדר מקור כ"ל, ומ"מ כל הגילוי נמצאים מוכח העצמי דקא שהוא התחלת כולם וממנו נמצאים כ"ל, אלא שהוא בדרך ממילא ומאלי, והיינו לא שהוא ממציא את הגילויים כ"י הגילויים נמצאים ממנו כ"ל, וכמו הוזהרם שגומשכים ממנו כל המעיינות והיינו שההוזהר פועל וממשיך הרי אינו שייך לומר שההוזהר מקור למעיינות והיינו שההוזהר פועל וממשיך למעיינות, כי ההוזהר הוא קורבן מים רבים ועומד במנוחה כנ"ל בלי שום הנועה המשכה כ"ל, רק שהמעיינות נמשכים ממילא מההוזהר כ"ל, ונמצא שהוזהרם הוא רק סיבה למעיינות לא שהוא מקור להם שיתפעל בעצמו להמשיך המעיינות כ"י שהוא סיבה להם שהם נמשכים ממנו בדרך מאלי וממילא כ"ל, וכמו שגוף מאור המשכה הוא סיבה להאור וזו הנמשך ממנו כ"ל, וכמו כן הוא בעצם כח החכמה שהוא סיבה לכל הגילויים שכולם נמצאים ממנו אבל הוא בעצמו אינו בגדר המשכה ואינו בגדר מקור אלא שממנו נמצא כל גילוי אור חכמה ושכל כ"ל, אבל עצם הנפש כמו שהוא מושלל מהכחות והכללים בו אינו בגדר סיבה להמשכות והגילויים גם כן כ"ל.

נמצא יש כאן ג' מדרגות בכח החכמה, הא בחי' עצם כח החכמה שהוא ראשית התחלתו שאינו בבחי' המשכה כלל ואינו בגדר מקור כלל כ"ל, והגם שהוא ראשית התחלת כח החכמה מ"מ אינו במציאות חכמה ושכל כלל (הגם שבהכרח לומר שהוא כח נעלם על חכמה שהרי חכמה היא כח החכמה ולא כח החסד וכדומה, מ"מ אף שהוא כח נעלם על חכמה מ"מ אין בו מציאות החכמה כלל, ואינו דומה להמשכה נעלמת דכה המשכיל הנ"ל, אם שהוא פשוט במציאות שכל משמ כמו שהוא בגילוי כ"ל, וכמיש במ"מ בענין שיש ב' בחי' העלם, הא העלם שישנו במציאות, ה"י העלם שאינו במציאות, וכמו שלובת שבתוך הגחלת שאינו דומה להשלבת כמו שהוא חוץ לגחלת כ"ל, מ"מ הרי יש מציאות אש בתוך הגחלת, משא"כ האש שבתוך צור החלמיש הגם שיש בו כח האש שמוציאים ממנו ויצוצות ע"י וכאז כ"ל, מ"מ הרי לא יש בו מציאות האש כלל כ"ל, וכמיש במ"מ (כד"ה) מהרה ישמע רמ"ח) בפרטי החילוקים שביניהם, וכמו כן יובן בכח המשכיל

בכל מלאכה אומנות ושכלים נבדלים והל כלל בכח המשכיל והוא כח אחד לכד הכולל כלם, להיות שהוא היולי פשוט משכל ממש לכן גם שכולל הרבה מיני שכל מ"מ הוא אחד, אך מפני שהוא כח שכבר נמשך בחי' המשכה נעלמת מכה החכמה העצמי כ"ל, ומאחר שבא בהמשכה הרי בא באיזה ציור, וכל ציור הוא הגבלה קצת עכ"ס שמוציר באופן כזה ולא באופן אחר כ"ל, ולכן משום זה יכול להיות שכל השייך למלאכה או לחכמה אחת הוא בגילוי יותר בכח המשכיל מכה השכל למלאכה החכמה אחרת כ"ל, ואין הכוונה בגילוי והעלם ממש אלא שיש לו נטי' יותר לפרט זה מלפרט אחר ולכן הוא מסוגל לפרט זה יותר כ"ל, והכל לפי אופן המשכה של כח המשכיל כ"ל, ומ"מ הרי הוא כולל כולם והכל נמצא בו, שהרי גם מי שאינו מסוגל לאיזה מלאכה או חכמה מ"מ אינו מושלל ממה לגמרי כ"ל (כמו שאנו רואין בהמשכה שכל מי שיש לו מוח בקדקדו יש לו איזה ידיעה בכל המלאכות והחכמות גם בחכמה והכוונה והרשאה וידיעה אלקות אף במקצת עכ"ס מדברים הקלים גם בחכמה והכוונה והרשאה וידיעה אלקות אם יאמרו לו איזה דבר לפי ערכו יבין כ"ל, והיינו מפני שכל המשכיל כולל באמת כל הכחות והשכליים כ"ל, אלא שיכול להיות שכל אחד יהי' בו בגילוי יותר על וולתו, והיינו שיש לו נטי' יותר לחכמה זו בפרט כ"ל, וכל זה הוא בכח המשכיל שהוא בבחי' המשכה שגומשך ממקורו להיות מקור לשכל הגילוי כ"ל, אבל עצם כח החכמה כמו שהוא בעצם הנפש הרי הוא למעלה מגדר גילוי והמשכה לגמרי גם לא בבחי' המשכה נעלמת כ"ל, והגם שהוא גם כן רק כח ולא עצם הנפש ממש שמושלל מגדר כחות לגמרי כ"ל, מ"מ הרי כח החכמה העצמי כלל ומיוחד בעצם הנפש ממש, וכל הכלל בעצם הרי הוא כח החכמה העצמי דכ"ס שהעצם הוא למעלה מגדר גילוי, בעצמו, כמו כן הכחות הכללים בו הם למעלה מגדר גילוי, בעצמו כ"ל, והר"א' שעצם כח החכמה אינו בבחי' המשכה וגילוי ממה שנתבאר לעיל שיש מ"י שהוא חכם בחכמה אחת או שהיה ולא בכל החכמות כ"ל, וזה ידוע דכח החכמה העצמי אין בו שום גרעון וחסרון כלל דאם לא כן יהי' גרעון וחסרון בנפש כ"ל, ואין לומר דשלימות הנפש הוא מצד הנפש עצמו כמו שמושלל מגדר כחות כ"ל, שהרי מאחר שהוא מושלל מגדר כחות אינו שייך לומר בו שלמות אלא שהו מגדר הכחות כמו שלישות החכמה ושלימות החטבה והחסד כ"ל, מאחר שהוא מושלל מהם שלישותו שנושא וכולל בתוכו כל הכחות שהם מקורים נעלמים (וינתבאר לקמן דתכלת זה אינו כמו המשכה נעלמת הנ"ל) וסיבות לכל הדברים שאפשר להיות כ"ל, ואם כן אם נאמר שיש גרעון בכח החכמה העצמי יהי' זה גרעון בשלימות הנפש, וזה אי אפשר להיות כ"ל החכמה העצמי יהי' זה כ"ל אלא שבהכרח לומר שכל החכמה העצמי אין בו שום גרעון וחסרון כלל כ"ל, ואם כן אם נאמר שהחכמה העצמי הוא בבחי' המשכה מתפשט כ"ל הרי צריך להיות כל אדם שלם בכל מיני חכ' ושכל כמו האש המשלם הנ"ל כ"ל, והענין דהנה ידוע דכל דבר שבא בבחי' המשכה הרי הוא שייך להתחלות, והמו כח המשכיל שהוא בבחי' המשכה ה"י בא בהתחלות

שהוא בחי' העלים שיטנו במציאות שהוא במציאות וענין שכלי עניני' אלא ששטו משכל הגלוי כו', ועצם כח החכמה הוא בחי' העלים שאינו במציאות, דגם שהוא כח נעלים דחכמה מ"מ אין בו מציאות דחכמה כול (כו'). הנה בחי' כח המשכיל שהוא בחי' המשכה מוח העצמי דחכמה אלא שהוא בבחי' המשכה נעלמת וכולל בתוכו כל הגילויים כו'. אמנם כולם הם בהעלים ובבחי' התכליות ממש שאינם במציאות ממש דשכל עד שהוא כח אחד לכך שהוא כח היולי ומקור לשכל הגלוי כו' (ובדרך פרט יש בו ב' מדרגות, הא' כח המשכיל עצמו שהוא כולל כל המשכילים וממילא הרי כולם בו בהעלים בבחי' ניכרים במציאות כו', והנה כמו שכבר נמשך גילוי והושכלה מוח המשכיל ועדיין לא נתגלה בחכמה הגלוי, ומוכן ועומד הוא להתגלות אלא שלא נתגלה עדיין ומרחק בדרך מקיף על מחוץ כו', ודבר זה נראה כדושי כשאדם מייגע באיזה ענין כמו כשלומד איזה הלכה ונתקשה בה ומייגע עצמו למצוא עומק השכל בוה לומדי הקושיא כו', וענין היגיעה היינו העלאת כלי שכלו לכח המשכיל שמשם יומשך גילוי אור השכל בהלכה שירדע עומקה כו', אנו רואין שאחר היגיעה התעין הגליל הזה קודם שנמשך אור השכל בגילוי ממש מאיר לו איזה גילוי אור ומאיר את החדש הקודם שהוא הצמצום שמצמצם מחוץ ושכלו לבוא על אמתת אור השכל הרי אור הגליל מאיר לו ומרחיב דעתו ומחזר (עם ווערט אים ליכטיג) כאילו כבר יודע את אור השכל, אף שבאמת אינו יודע עדיין כו', והיינו מפני שכבר נמשך השכל מוח המשכיל והוא שבאמת אינו יודע עדיין שעומד ומרחק על מחוץ ומוכן להתגלות ואח"כ יתגלה כו'. ולפעמים כפי ניצוצי האור ניצוצים במחוז קודם גילוי אור השכל הגלוי כו', והכל הוא ממקור השכל כמו שכבר נמשך מחוץ המשכיל שהוא מקור על שכל פרטי שכבר יש שם מציאות שכל אלא שעומד בדרך מקיף עדיין ויבוא לגילוי כו' (ומוכן שגם המקור הזה אינו במציאות שכל ממש כמו המשכל הגלוי, שהרי לא בא לגילוי כו', אלא שמציאותו קרוב יותר להשיאות דשכל הגלוי מאל המציאות דכח המשכיל כו'). ובחי' אלו הם בחי' חכמה דשכל הגלוי וכמו שבחכמה, דכח המשכיל הוא בחי' חכמה סמימאה שסתומה ונעלמה עדיין, והוא בחי' פלא שנקרא שכל מופלא כו' כניל, ובחי' כתר שבחכמה הוא בחי' מקור פרטי שכבר נמשך מחוץ הכללי שהוא כח המשכיל, והיינו מה שספלא נעשה אלה לשון אאלפך חכמה שהוא ל' עתיד מה שיתגלה בחכמה הגלוי, ועדיין לא נתגלה אלא שעומד ומוכן להתגלות, והוא בחי' מקיף על החכמה ויבוא בגילוי כו'). והנה הוא אור השכל כשכא בגילוי ממש כשמשכיל ומתוכם בכל דבר חכמה ושכל כו' כניל, ועצם הנפש למעלה גם מעצם כח החכמה, שהוא בחי' כח עניני' שהוא סיבה לגילוי כו' כניל אבל עצם הנפש הוא למעלה מגדר כחות לגמרי ואינו שייך לומר עליו גם זה שהוא סיבה לגילוי כו'.

ורכלל הגליל בכח החכמה בב' מדרגות שבו כו' כן יורן במדת החסד שיש בה ג' כו' מדרגות מראשית התחלתה עד תכלית גילוי ג' כו'

באופן הגליל כמו בכח החכמה כו', הא' גילוי הטוב והחסד מה שמטיב ומשפיע חסד לולתו והוא חסד הטוב שבא בגילוי ממש לולתו כו', הנה' מדת החסד שכלבה, והיינו מה שמתעורר תמיד בנפשו להטיב לולתו ועדיין לא בא החטבה בגילוי אלא שמתעורר בנפשו להטיב כו', ומוכן דכל פרטי ענין החטבה שבאים בגילוי ישנם שם בהתעוררות פרטי החטבה שבלב כו', אלא שהם שם בהעלים ואינם ניכרים עדיין כו' (ובדרך פרט יש בוה ג' כו' ב' מדרגות, הא' בחי' התעוררות עדיין כו' (ובדרך פרט יש בוה במה חחי' החטבה ואיר חחי' כו', שיוכל להיות חטבה ככללת ואינו ניכר עדיין וכל מיני החטבה וכל פרוטיהם הכל כללים בהעלים בהתעוררות זאת כו', והנה' כמו שבא להתעוררות בהטבה פרטית לפי אופן המקבל ובאופן כוה וכוה חחי' כו', אמנם עדיין לא בא לגילוי ממש בהשפעה אל המקבל (שגם זה למעלה עדיין מכפי צמצום כלי המקבל שיומשך אליו בגילוי כ"א בדרך מקיף כו'), ויבוא לגילוי אח"כ כו'. ואפשר יל' יפה בדרך פרט ג' מדרגות, הא' מדת הטוב שבלב קודם שנתעורר באיזה הטבה, דגם מדת הטוב שבלב אינו מדת הטוב העצמי הנוסע ומשמש הטבה, דגם מדת כו' אם המשכה ממנה, אלא שהוא המשכה נעלמת בלתי גילוי במורגש באיזה התעוררות כו', וכמו איש הטוב שיש תמיד מדת הטוב החסד כלבו להתעורר תמיד להטיב כו' (וכמ"ש במ"א דמה שנקרא מדת הטוב החסד כלבו מצד עצם מדת הטוב שנכנס כו', שהרי בכל אחד ואחד יש מדת הטוב העצמי מצד שילמות הנפש כו', ונמצא באכור כמו באיש הטוב החסד כו', אלא דוה שנקרא איש הטוב הוא מצד גילוי החסד ועצם מדת החסד כו', אמנם כוה גופא מה שנקרא איש החסד על שם פעולת החסד המשוב שעושה תמיד להטיב כו', והיינו כניל בכח המשכיל שמי שהחזק ההיולי שלו טוב איש החסד הוא מה שעלול להתעורר תמיד בחסד החטבה כו', ובוה הוא חלק מאיש אחר שאינו איש החסד שלא יתעורר בחטבה החסד ווה מתעורר תמיד להטיב כו', והיינו כניל בכח המשכיל שמי שהחזק ההיולי שלו טוב משכיל להטיב כו' ומי שהחזק ההיולי אינו טוב לא ישכיל כו' כניל באור, והיינו התפרש באופן המשכתו אם טוב כו' כניל, כמו כן הוא במדת החסד דכאיש איש החסד, ומשום הו' יתעורר תמיד הנעלים בטוב יותר מכמו כוללתו שאינו איש החסד, ומשום הו' יתעורר תמיד הנעלים חסדו להטיב ואי אפשר לומר שמה שחאיש הטוב מתעורר תמיד להטיב הוא בא מצעם מדת הטוב שנכנס דא"כ מפני מה מתעורר הוא יותר מולתו חחי' צריך להיות בכל אדם בשעה כו', אלא שזהו מצד המשכת מדת החסד כמו שנמשכה ממה החסד העצמי בבחי' המשכה נעלמת שאלו בא בטוב יותר ומשום הו' מתעורר תמיד להטיב חסד כו', וכניל באור בענין כח החכמה בפרטי הענינים שבו כמו כן יורן כא). נמצא שיש מדת החסד שבא בבחי' המשכה נעלמת קודם שנתעורר כו' שכולל בתוכו כל מיני חטבה כוללים שאינם ניכרים במציאות עדיין כולל כו', ואח"כ ב' מיני התעוררות הגליל, הא' התעוררות כללי להטיב ואינו ניכר עדיין במה חחי' החטבה ויכול להיות בכמה אופנים שונים עד אין קץ וכלי גבול שלא לפי ערך המקבל

עדיין כ"י, היינו בטוב כזה שאינו לפי ערך המקבל (וכמו המלך שנתעורר במדת הטוב להטיב שיכול להטיב בהטבה כזו שאינו לפי ערך המקבל כי אם מה שטוב אצלו כ"י, להיות זהשפעת בריבוי מאד שלא יוכל לקבל כלל כ"י, והבי' שתמצאם בהתעוררות הטבה פריטית לפי אופן המקבל, וגם זה הוא בדרך מקיף עדיין על המקבל קודם שתגלה כ"י, ואח"כ בא בגילוי אל המקבל כ"י, והמדרי' ה"י, הוא עצם מדת הטוב והחסד הנסוע ומשרש בעצם הממש שלמעלה מגוד גילוי לנמרי כ"י, והוא' מזה שיכול להיות שלא יתגלה לעולם וכמו איש אכזרי שיש בו ג"כ מדת הטוב כי ומי' לא יבא בגילוי כ"י, ואם ה"י בבחי' המשכה ה"י לא בא בגילוי ג"כ, אלא שעצם מדת החסד שובנש אינו בבחי' המשכה כלל כ"י, ומי' כל הגילויים נמשכים מעצם מדת החסד אלא שהוא בדרך מאליו וממילא שהוא סיבה לזם כ"י בעיני כה החכמה כ"י.

וכמ"כ יוכן במדת המלוכה שיש בה ג"כ ג' מדריגות מראשית התחלותה עד שבאה בגילוי ממש, האי' בחי' גילוי מדת המלוכה בהתשטות גדולתו על המדינה, דרוממות גדולתו ורב חסדו וטובו ואימתו ופחדו כי מתשטים בגילוי על כולם וכולם מתכילים לפניו והוא מטהיגם כריצונו בכל עינים במנומיות החינוניות כ"י, והנה ברוב עם הדרת מלך דוקא דכל שהמדינה, גדולה יותר בריבוי עם ה"י נגלה שם גדולת ורוממות המלך יותר, ולכאורה עיקר הגדולה הוא כשמתמשים על המדינה דוקא, אמנם קודם שגיכר המשטות גדולתו ברוב עם ומדינה לא יש ענין הגדולה כלל כ"י, אך באמת אינו כן, שה"י גדולת ורוממות המלך מצד עצמו הוא למעלה הרבה מגדולת המשטותו על העם עד שכל ענין הגדולה מה שהוא מלך על עם ומתנשא עליהם אין ערוך כלל לגבי עצם גדולתו כשהוא יושב בהיכלו בעצמו בהתנשאות עצמותו ומובדל מכל בני המדינה שאינם בעדו לו כ"י כ"י, דהמלך עצמו הוא מופלא בעצם מכל בני המדינה עליון הוא לפי ערך העם, וענין המשטות גדולתו על עם שמתנשא עליוהם ה"י הוא לפי ערך העם, ואם כן אין ערוך ההתנשאות על העם להרוממות והתנשאות כמו שהוא מצד עצמו כ"י, היינו ביושב בהיכלו בהוד כבוד מלכותו בהתנשאות ורוממות עצמותו מובדל ומופלא לגמרי מן העם כ"י, ומי' אף שכל ההתנשאות על עם המדינה הוא רק חלק קטן מעצם גדולתו ורק וארה לכד כ"י עם כל זה ה"י הוא לפי ערך רוממות עצמותו דוקא, דכל מה שהוא מופלא ומרומם בעצמו ביותר ה"י גיכר התפשטות גדולתו ורוממותו על עם ביותר, וכמו חכם גדול בעצם כה חכמתו שמתפשט חכמתו בריבוי חכמות ושכליות לפי ערך עצם כה חכמתו דוקא, וכמו חכמת שלמה שפניו שעצם כה חכמתו ה"י גדול מאד וכמ"ש ויחכם שלמה מכל אדם כ"י ה"י התפשטות וגילוי חכמתו שליות גדולות ועמוקות מאד, וכמ"ש וידבר שלמה שלשת אלפים משל, לעוצם חכמתו ה"י צריך להיות ג' אלפים משל עד שיבוא בהשגה קצת כ"י, וכל זה הוא מפני שהגילוי הוא לפי ערך המקור כ"י, וכמו כן יוכן בענין המלוכה, דהגם שהרוממות וההתנשאות על עם הוא רק וארה

לכד כ"י, מי'ם הוא לפי ערך הפלאה ורוממות עצמותו מצד עצמו, דכל שהוא מנושא בעצם ביותר גם התנשאותו ורוממותו על העם ביותר כ"י, והענין הוא דהנה גם בחי' הרוממות והתנשאות שמצד עצמו ה"י הוא גם כן בחי' גילוי והמשכה מעצם כה המלוכה שבעצם נפשו כ"י, דקודם שנמשך מדת המלוכה היינו מצד עצם כה המלוכה הלולה בו כ"י אינו שייך ענין ההתנשאות והרוממות כלל, דמאין ה"י בו ענין הרוממות אשר שאין בו גילוי מדת המלוכה כלל (דכל ענין ההתנשאות הוא ממדת המל', כ"י כידוע), אלא דוקא לאחר שנמשך איזה המשכה מעצם מדת המל', והיינו מה שנתעורר בעצמו ברצון למלוכה, הנה שהוא למעלה מבחי' המשלה והשתררות על עם ומדינה כ"י, מי'ם ה"י נמשך ונתגלה מדת המלוכה בעצמו או שייך ענין ההתנשאות, והיינו ענין ההתנשאות והרוממות מצד עצמו כ"י, ולהיות כן מאחר שגם רוממות והתנשאות עצמותו הוא מה שכא בבחי' המשכה וגילוי מעצם מדת המל' כ"י, ולואת לפי ערך רוממות עצמותו כן יהי' הרוממות וההתנשאות על עם ומדינה כ"י.

ולע פי זה יוכן מה שאנו רואים בענין המלוכה דמי'ר שובתור ככתר מלכות ה"י הוא נקרא מלך, ולכאורה אינו מוכן זה, דה"י כל ענין המלוכה הוא ההתנשאות על העם מה שמתחבר ומושל ברצונו עליהם ומטהיגם כריצונו, ואם כן אינו שייך לקרותו מלך אלא בשעה שמתחבר עליהם, היינו כשגילה רצונו שיהי' כד וכו' וה"י נעשה רצונו או נקרא מלך שמתחבר ומושל כ"י, וגם קודם שגילה רצונו בהתגלות ממש דהיינו שלא ציווה עדיין לעשות כד וכו' אלא שרצונו בהתגלה פריטית הוא אצלו בתעלם עדיין אבל בתעלם עליו לפניו איזה רצון בהנוגע להנהיג העם שלא גילה אותו עדיין, או גם כן יתכן לקרותו מלך מאחר שיש בו בעצמו הרצון ועמדי לכתו ל"י גילוי שבוודאי יעשה כן כפי שעלה ברצונו כ"י, ה"י תיכף שעלה לפניו הרצון ה"י הוא נקרא משתורר ומשל כ"י, אך קודם שעלה לפניו הרצון היינו שבו בעצמו אין לו עדיין שום רצון בהנוגע להנהיג המדינה וה"י בשעה זו אינו מושל ומשתורר כלל כ"י, וא"כ אינו שייך לקרותו או מלך, וכאמת אינו כן, שמי'ר שובתור בכתר מלכות ה"י הוא נקרא מלך, ומי'ש גבי שאל כשאמר להם שמואל (שמואל א' י"ד) הראיתם אשר בו בתו ה' כ"י, ומי'ר ויריעו כל העם ויאמרו יהי המלך, ה"י הראיתם אשר בו בתו אף שלא יש לו עדיין כל שום רצון פריט אף לעצמו בהנהיג המדינה כ"י, והענין הוא משום דענין ההנהיג מה שקיבל עלי' כהר מלכות זה שנתעורר בעצמותו ברצון על מלוכה, והתעוררות זו אף שהוא בתעלם כממשך בצדו כללי על כללות ענין המלוכה הוא למעלה עדיין מהתנשאות על עם כ"י מי'ם ה"י מקיף למקור שממם יומשך ההשתררות והמשלה בהתנשאות על עם ממש והגלו כל הרצונות פריטיים השייכים לענין המלוכה בסרט בהתנהג ממש בהחוקים כעניני המדינה כ"י, אחר שכבר נתעורר ברצון כללי על המלוכה כ"י, ולכן מי'ר שובתור בכתר היינו שנתעורר ברצון כללי על ענין המלוכה דה"י מי'ר מלך משתורר ומשל, מפני שכבר

ע"י התולדה (כ"י) ה"י עולה למעלות גזולות הרבה יותר ממנו כ"י כמ"ש במ"א). ונמצא שיש ענין להתנשאות בכל אחד ואחד כ"י, אלא שיש שהתנשאות הוא כפרט בעצמו ויש דכה ההתנשאות הוא על הזולת להיות מזגשא עליו ולהנהיגו כ"י, וכידוע שיש נשמות פרטיות ונשמות כלליות, ונשמה פרטית היא שאינה שייכה אל הזולת וממילא ההתנשאות היא ג"כ מהשייך אליו כפרט אבל לא להשתרר ולהנהיג כ"י, אבל נשמה כללית היא השייכה אל הכלל, וכמו המלך שהוא בעצם בח"י נשמה גבוה שכוללת כל הנשמות ולכן הוא מושל עליהם ומנהיגם כ"י (ולכן המלך מוציא את כ"י במצות התלויים במלך מאד למעלה מכל הנשמות של העם כ"י, ולכן כה הוא ממדינה גבוהה מאד למעלה מכל הנשמות על כללות העם כ"י, והינו שנשמתו מהשכמו ומעלה גבוהה הוא כא בבח"י התנשאות על כללות העם כ"י, והוא מ"ש מצד מעלת נשמתו לאת בכח"י התנשאות עצמו הרי"י הוא בכח"י הפלאה ורוממות מובל מכל העם כ"י (דהנה ככל אדם (היינו בנשמות פרטיות הנ"ל) יש התנשאות הא"י הוא מציע מה שהוא אדם ולא בהמה כ"י כמ"ש במ"א. והתנשאות ה"י לגבי זולתו מה שהוא געלה מהזולת כ"י (והשתררות על הזולת ולהנהיגו כ"י לא יש בו לזיונו נשמה פרטית כ"י). וענין ההתנשאות מצד מעלת נשמתו (הן בעצם נשמתו והן בהכחות כ"י) לזיונו נשמה כללית, וכפי הפלאה וגובה נשמתו כן ההתנשאות ורוממותו בבח"י הפלאה ורוממותו מובדל מכל אדם כ"י, וה"י ההתנשאות על זולתו להשתרר למשול עליהם ולהנהיגם כ"י שהוא לפי ערך העם כ"י). ונמצא בגילוי ה"י בבח"י התנשאות והשתררות על כללות העם כ"י). נמצא יש כאן ג' מודינות בדרך כלל, והא' עצם כה המלוכה הכלולה והיוחדת בעצם הנפש שאינה בגדר גילוי כלל (וכל הגילויים נמשכים מעצם הכח בדרך מאליו וממילא כ"י) ה"י, כשמתקיימים אותו ככתר מלכות, שנמשך בח"י גילויי המשכה מעצם הכח כ"י, אבל כל זה הוא בעצמו עדיין ולא נגלה בבח"י השתררות למשול כ"י (ובדרך פרט יש כזה ב' מודינות, הא' בח"י המשכה נעלמת על ענין המלוכה ההתנשאות כ"י, והגם שהיא בבח"י המשכה הרי"י הוא בהחלם בעצמו עד שאינו בא במורש כ"י, אבל מזה יבוא אה"כ בהתעוררות במורש והיינו התעוררות הרצון למלך כ"י, והכל עדיין בעצמותו כ"י (אלא שיש לו שייכות אל הזולת כי אין מלך בלא עם כ"י, אלא שמופלא הוא עדיין מן העם כ"י, ולכן אם כי כדאי נמצא בהתעוררות הרצון הזה כל אפשרי המלוכה כ"י ומ"מ הכל הוא לפי הפלאה עצמו עדיין שהוא בבח"י בלי גבול לגבי העם כ"י, וככ"י שר"י בבח"י התנשאות על עם צריך לצמצם את עצמו לזאת מהתנשאות מצד עצמו אל התנשאות על הזולת כ"י) ונמשך מבח"י המשכה נעלמה הנ"ל, והמדינה הג' היא בח"י גילוי המלוכה שהוא בח"י התנשאות על עם ומדינה שמשתרר ומשול עליהם להתייגם כרצונו כ"י (וכפי שנתל"ל כל ענין ההתנשאות והשתררות הוא בבח"י מקיף על העם ומה שבא באור פנימי הוא ההנהגה בהחוקים לצורך קיום המדינה כ"י נמצא

נתגלה בפניו ועתיד לזרוא לירי גילויי ממש כ"י, ואפשר יש לומר דעל ירי ההכרה בכח מלכות מעוררים וממשיכים בהמלך מדת המלוכה בבח"י המשכה נעלמת, היינו שמעצם מדת המלוכה הנוטע ומורש בעצם הנפש ממשיכים בח"י המשכה נעלמת על ענין המלוכה, ואין בזה ענין התעוררות עדיין אלא שמהו בא אח"כ בח"י התעוררות למלוכה להיות משתרר ומושל כ"י, וכמו בענין מלוכה שאל שגם לאור ההכרה כתיב וגם שאל ה"ל לכתו בעתה כ"י, שלא ה"י בו עדיין התעוררות הרצון למלוכה, ואחר כך במעשה דיבש גילע' או התצלה רוח אליקים על שאל כשמועו כ"י ויחר אמו מאד, וזיינו שאו נתעורר ברצון למלוכה כ"י, וי"ל דכה נכלל ב' בח"י התעוררות, הא' ההתעוררות בעצמו להיות בבח"י התנשאות מצד עצמו ומשום זה ויחר אמו כ"י, ואחר כך ויקח צמד בקר וינחמהו וישלח כ"י, וזה בח"י והתנשאות ההשתררות על עם כ"י והיינו דע"י ההכרה שמתקיימים אותו בכח מלכות ממשיכים בח"י מדת המל' בעצמו בבח"י המשכה נעלמת ולא יש כאן עדיין התעוררות מורגשת למלך כ"י כהעלם בעצמותו כ"י, ואח"כ נתעורר ברצון למלך והיינו מה שעולה כרצונו להיות מלך שירצה להשתרר ברצונו כ"י, וכ"י עדיין בהעלם בעצמו (שלא באה עדיין ההשתררות והמשולה בגילוי, ויכול להיות גילוי ההשתררות בכמה וכמה אופנים שונים כ"י) ואו שייך בח"י התנשאות מציע, וכמו שנתבאר לעיל דכללות ענין והתנשאות שייך ודקא כשר"י גילויי מדת המלוכה כ"י, הנה עיקרה הוא כשהיא בבח"י גילוי מורגשת בעצמו, וזיינו שנתעורר בעצמו להיות מלך כ"י, ומ"מ מיד שנבחר בכח מלכות נקרא מלך מאחר שנכבד נמשך מדת המל' בבח"י המשכה נעלמת ועתיד לבוא גילוי כ"י, וכמו כלל הנ"ל דכל מה שבא בבח"י המשכה אף שהוא בהעלם עדיין הרי"י הוא עתיד לבוא גילוי כ"י, ולזאת מיד שנבחר בכח מלכות נקרא מיד מלך כ"י, אבל קודם שנבחר בכח מלכות היינו קודם שנמשך מדת המלוכה בהעלם בעצמו הנה שבדאי יש בו כה המלוכה בעצם נפשו מצד שלימות הנפש כ"י, מ"מ אינו נקרא מלך משום דכה המלוכה שבעצם הנפש אינו שייך לשום גילוי גילוי כלל עד שאינו גם בבח"י מקור למשך למלוכה מאחר שאינו בגדר גילוי כלל כ"י, והרי"י שיוכל להיות שלא יבוא לירי גילוי לעולם, דמצד שלימות הנפש יש בכל אחד ואחד מדת המל' ומ"מ לא יהי"י מלך כ"י (ובאמת ענין ההתנשאות יש בכל אדם כפרט, ואם לא שלא נמשך שום גילוי ממות המל' שבעצם הנפש כ"י, והערך הגילויי הוא חסרות כ"י, והנה בשוטה לגמרי שלא נתגלה בו כלל כה החכמה שמום יחשב כ"י כמו כן הוא במדת ההתנשאות כ"י, דגם בעבודה צריך להיות יוגבה לכו בודכי הרי"י כ"י, והיינו שידע שעבודתו הוא איזה דבר מה ועושה כזה נחת רוח ליוצרו כ"י כמ"ש במ"א, וגם צריך לידע מעלתו שהוא גבוה כמבלה מולתו שאינו כמותו כ"י (ומכל מקום יהי"י ענין ושלל רוח ג"כ, שלא יחזיק טובה לעצמו כ"י ויהי"י ששל מכל אדם בחשבון שאם היה לולות החושים של והכחות שמצד התולדה וכדומה כ"י (ולפי מה שנתבאר לעיל בסוכת אופני המשכה נחת העלמיים כ"י הנה כל הכחות והחושים הם

כמו כן י"ל דבחי' גילוי אוא"ס (נס בחי' הגילוי לצצנו כ"ל) מאחר שחזא בחי' גילוי אור על כל פנים הרי זה בחי' קדוש, ובחי' עצמות מלכות דא"ס שלמעלה מבחי' גילוי זהו בחי' קדוש כ"ל, והוא מ"ש חיימת קדושים לאלקים היינו לומשיד אותו ית' שיהי' בבחי' קדוש כ"ל, כי להיות דבחי' עצמות א"ס הוא למעלה גם מבחי' קדוש כ"ל, וכ"ל, וע"י המצות ממשיכים בחי' עצמות א"ס שיהי' בבחי' קדוש כ"ל, וי"ל על פי מ"ש במדרש רבה על ספוק ויקחו לי תרומה אחי א"ס עצמותו ומותו כ"ל, והרי ע"י חורה ומצותו לוקחים וממשיכים בחי' א"ס עצמותו ומותו כ"ל, והרי חיימת קדושים שיהי' בבחי' קדוש כ"ל, וי"ל דווחו גם כן מ"ש ואנשי קדוש הויזו לי, חיינת להמשיך אותי להיות בבחי' קדוש וקדוש כ"ל, וגם ממשיכים על ידי חתורה ומצותו בחי' יחוד קוב"ה ושכינתו, שחזו ענין חיימת קדושים לאלקים פמ"י הא', והיינו שממשיכים מבחי' א"ס עצמותו ומותו בבחי' שמו הגדול לפני האצטום (כ"ל) מודיינות הנ"ל) ובבחי' גילוי הקו שלאחר האצטום כ"ל.

ולע"פ כל הנ"ל יוכן מאמר ד"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, דהנה כל חיי העוה"ב ה"ה מבחי' גילוי אור א"ס בבחי' האור לבד, וכמ"ש הודו על אפי' ושמים שהוא בחי' הוד חיו בלבד כ"ל, ובדרך כלל הוא בחי' גילוי הקו שמאיר בג"ע, שזוה"ע ז"י ושכינה כ"ל, דכללות הגילוי הוא מבחי' מלכות דא"ס כ"ל, וכשרש הראשון הוא מבחי' מלכות דא"ס שלפני האצטום כמו שעלה בצונו אנה אמלך כ"ל, שחזו בעצמותו גומא כביכול בחי' האור השי"ד לעולמת כ"ל, כנ"ל באור, שחזו בחי' שכינה בשוש הראשון כ"ל כנ"ל, אבל ע"י תשובה ומעשים טובים בעוה"ז הרי ע"י"י ממשכים תוספת אורות, מה שהוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר, והיינו שממשיכים מבחי' א"ס עצמותו ומותו שלמעלה מעלה מבחי' גילוי אור כ"ל, ובמצות י"ל שהו' בחי' כוונה המצות ועצם עשיית המצות בבחי' קבלת עול מלכות שמים כ"ל.

דדונה כוונה המצות היינו בבחי' המשכה אורות ככלים, והיו שיש לכל מצוה כוונה פרטית לפי אופן האור שנגמשד ע"י המצוה כ"ל, ובחי' זו היא מה שהמצות נק' מצות הוי', והיינו מה שכל מצוה ומצוה וחיא באור פרטי דשם הוי', כמו קריאת שמע באות יו"ד תפילין באות ה' כ"ל (וכידוע דהוי' אחריות דהוי' הן באופן הבאת המשכה האור כ"ל), וכדרך כלל שרש המשכה זו הוא בבחי' גילוי הקו כמו שנגמשד בשרשו מבחי' אור א"ס שלפני האצטום בחי' מלכות דא"ס שמים כ"ל, אבל עצם עשיית המצות, והיינו שיע"י ממשיכים מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מעלה מבחי' שכינה להיות יחוד קב"ה ושכינתו כ"ל, והיו ועשייתם את כל מצותי מצותי ממש מבחי' עצמות א"ס כ"ל, וע"י ממשיכים בחי' חיימת קדושים לאלקים כ"ל כנ"ל, והיו מה שבמ"ת הקידמו נעשה לנשמת, דהנה כל אשר דיבר הוי' נעשה הוא הכיבוד לכפל הרצון ממש שלמעלה מגילוי רצונות פורטים.

כדרך פרט הם ה' מודיינות כ"ל). הנה גם עצם כח המליכה הוא רק כח בלבד ואין ערוך לגבי עצם הנפש שהוא מושלל לגמרי מנדר כחות כ"ל הנ"ל (ומ"מ מרת המ"ל מניע בעצם הנפש יותר מכל הכחות, והיא' דהענוג דהתנשאות וגדולה הוא למעלה מכל התענוגים וכל התענוגים הם כלא נבר התענוג דהתנשאות ויניח הכל בשכיב"ל זה כ"ל כנ"ל, מוכן מזה שמרת המלכות מניע בעצמתו ביותר כ"ל).

והדוגמא מכל זה יוכן למעלה בבחי' מלכות דא"ס שיש בוה' ג' מודיינות בדרך כלל, והא' בחי' מלכות דא"ס כמו שהוא אחר האצטום שנעשה בחי' כתר ועתיק לאור דכריאה דכללות, וכל הגילוי אחר שמאר בפנימיות התעלמות שאחר האצטום הרי הכל נמשך מבחי' מלכות דא"ס שאחר האצטום כ"ל כנ"ל, וה"ל בחי' מלכות דא"ס כמו שהוא לפני האצטום שחזו מה שעלה בצונו אנה אמלך אשר מלך בטרם כל יצור נברא כ"ל, שקרא מלך להיות שנתעורר בצצונו למלוכה בחי' רצון למלוכה כ"ל, ומאחר שנעמורר כביכול בצצונו למלוכה הרי אין מלך בלא עם כ"ל, הרי עלה שם בחי' התעלמות שיהי' לאחר האצטום כ"ל, והיו ענין עשר ספירות הגנוות במצא"ל כנ"ל, ולפי דעת הפרדס הו' באור א"ס שלפני האצטום וכתב שם בשער התצוות פ"ג ה"י שהן שייכים בעלות הרצון להאפיל כ"ל, ולפי קבלת הארז"ל אין שום דמות ספ"י ח"י כ"א בענין קריאת שמות הו' בבחי' א"ס וכמא' אנה הוא זה ולא בתוסב"ד כ"ל כנ"ל באור, וכל זה שייך בבחי' התעוררות הרצון דאנה אמלך שהוא בבחי' גילוי לעצמותו כ"ל (ובדרך פרט יש בוה' ב' מודיינות, בחי' גילוי האור לעצמו כ"ל הוא כענין ההמשכה נעלמת הנ"ל והיינו טרם שעלה בצונו כביכול ושם אינו שייך גם ענין קריאת שמות הנ"ל, ומכל שכן עשר ספירות הגנוות כמו לדעת הפרדס שהן דוקא בעלות הרצון כ"ל כמ"ש במ"א חת"י בחי' התשטות ויגילוי האור בעצמותו לצורך התעלמות כ"ל כנ"ל באור, והו"ע התעוררות רצון הנ"ל, ובמ"א מבאר דבחי' הרצון דאנה אמלך ובחי' התשטות כח כ"ל הו' ב' מודיינות, וע"י מ"ש ביה' רעישת תג שבועות רנ"ג, ובדרך פרט יש בבחי' אור א"ס שלפני האצטום ד' מודיינות, והיינו לבד המודיינת הנ' שימתבאר כאן כ"ל). והמודיינת הנ' הוא בחי' כח המלכות כמו שהיא כלולה בעצמות ממש שלמעלה גם מבחי' גילוי אור לעצמו כביכול כ"ל, וכנ"ל במשל בכחות הנפש הכלילים בעצם הנפש שהו' אור לכל דא"ס הנללה בעצמותו כ"ל, כמ"כ י"ל למעלה לגמרי כ"ל, ומ"מ הרי הם רק בחי' כחות לבד ולא עצם הנפש ממש למעלה מגרי גילוי לגמרי כ"ל, ומ"מ הרי זה רק בחי' כח לבד כ"ל, ועל פי זה י"ל דגם בבחי' העצמות דמלכות דא"ס שייך לומר קדוש כ"ל, ואפשר י"ל דבחי' זו הוא בחי' קדוש, וכידוע חפשי בין קדוש לקדוש, דקדוש הוא בחי' גילוי אור על כל פנים הרי זה בחי' קדוש, ובחי' עצמות מלכות שלמעלה מבחי' גילוי ונקרא מלה בגמ"י שלא נמשך ונתגלה עדיין כ"ל.